

مقدمه

درک دقیق و شناخت انواع بازارهای مالی و همچنین دسته‌بندی آن‌ها ابزار قدرتمندی در اختیار شما قرار می‌دهد تا بتوانید با اطمینان تصمیمات سرمایه‌گذاری خود را اتخاذ نمایید. داشتن آگاهی کافی از ابزارها و ساز و کارهای مختلف بازارهای مالی به شما کمک می‌کند تا به طور مؤثری ریسک‌ها را مدیریت نمایید و از فرصت‌های سرمایه‌گذاری موجود به نحو احسن استفاده کنید. پس از مطالعه این مقاله شما قادر خواهید بود تا با توجه به نیازهای کنونی و آتی خود بهترین بازار را برای سرمایه‌گذاری انتخاب نمایید.

انواع دارایی‌ها

پیش از معرفی بازارهای مالی نیاز است تا با مفهوم دارایی و دارایی مالی آشنا شویم. دارایی (Asset) در معنای وسیع، هر مایملکی است که ارزش مبادله‌ای دارد. دارایی را بر دو نوع مشهود و نامشهود تقسیم می‌کنند.

دارایی مشهود

دارایی‌های مشهود آن دسته از دارایی‌هایی هستند که دارای وجود فیزیکی و قابل لمس هستند. این دارایی‌ها می‌توانند شامل ملک و زمین، تجهیزات، موجودی کالا، وسایل نقلیه، و دیگر منابع فیزیکی که یک کسب‌وکار برای انجام عملیات روزانه خود به آن‌ها نیاز دارد، باشند. ارزش این نوع دارایی‌ها معمولاً به راحتی قابل ارزیابی است، زیرا می‌توان آن‌ها را در بازار به فروش رساند یا به عنوان وثیقه برای دریافت وام استفاده کرد.

دارایی نامشهود

بر خلاف دارایی مشهود، نمایندۀ حق قانونی نسبت به منفعتی در آینده است. دارایی‌های نامشهود آن دسته از دارایی‌ها هستند که فاقد وجود فیزیکی هستند. این نوع دارایی‌ها شامل سهام، اوراق مشارکت، اوراق خزانه، سپرده‌های بانکی، حق الامتیاز، سرقفلی، حق بهره‌برداری از معادن، خطوط تلفن و آب حقوق مالکیت فکری نظیر پتنت‌ها، علائم تجاری، کپی‌رایت‌ها، نام‌های تجاری، و نرم‌افزارها، همچنین ارتباطات کسب‌وکار و حسن شهرت سازمانی (گودویل) می‌شوند.

دارایی‌های مالی

معرفی بازارهای مالی

دارایی‌های مالی در گروه دارایی‌های نامشهود طبقه بندی می‌شوند. اوراق بهاداری که در قسمت دارایی‌های نامشهود مثال زده شد انواعی از دارایی‌های مالی هستند. دارایی مالی با دارایی‌های مشهود حداقل یک ویژگی مشترک دارند و آن این که انتظار می‌رود هر دو دارایی در آینده جریان نقدی برای دارنده خود داشته باشند.

دارایی مالی دو عملکرد اقتصادی اساسی دارد. عملکرد اصلی دارایی‌های مالی، انتقال وجوه از افراد یا شرکت‌هایی که مازاد وجه نقد دارند به افراد یا شرکت‌هایی که به وجه نقد نیاز دارند است. این انتقال امکان می‌دهد که افراد یا شرکت‌ها با منابع مالی فردی یا کسب و کاری خود خرید و سرمایه‌گذاری کنند. این انتقال به ارزش‌گذاری، خرید و فروش دارایی‌های مالی و تأمین منابع مالی برای توسعه کسب و کارها کمک می‌کند.

عملکرد دوم مربوط به توزیع ریسک می‌باشد، این عملکرد مرتبط با تخفیف و توزیع ریسک مالی میان افراد و شرکت‌ها است. با داشتن دارایی‌های مالی، سرمایه‌گذاران می‌توانند ریسک‌های مختلف مالی را به نحو متوسط مدیریت کنند. به عبارت دیگر، اگر یک فرد یا شرکت دارایی مالی داشته باشد، او/آنها می‌توانند خطرات مرتبط با نوسانات بازار و تغییرات اقتصادی را کاهش دهند. این توزیع ریسک باعث می‌شود که بار ریسک به صورت متوازن بین متقاضیان و دارندگان دارایی‌های مالی توزیع شود. بنابراین، دارایی‌های مالی علاوه بر امکان انتقال وجه نقد بین اشخاص و شرکت‌ها، ابزاری برای مدیریت و کاهش ریسک‌های مالی نیز محسوب می‌شوند و به توزیع مناسب ریسک و منفعت‌ها میان مخاطبان کمک می‌کنند.

بازارهای مالی

بازارهای مالی، منابع پولی را از واحدهای دارای وجوه اضافی به واحدهای نیازمند به این منابع انتقال می‌دهند. این بازارها امکان دریافت وام دانشجویی برای دانشجویان، دریافت وام‌های اوراق رهنی برای خانواده‌ها، مخارج توسعه برای واحدهای تجاری و مخارج دولت‌ها را تأمین مالی می‌کنند. بدون بازارهای مالی، بسیاری از دانشجویان قادر به ادامه تحصیل و بسیاری از خانواده‌ها قادر به خرید خانه نخواهند بود. همچنین امکان رشد شرکت‌ها و عرضه انواع خدمات توسط دولت وجود نخواهد داشت.

خانواده ها و واحدهای تجاری که سرمایه بازارهای مالی را تامین می کنند، بابت سرمایه گذاری خود سود دریافت می نمایند. این سود، برای اطمینان از عرضه منابع به بازارهای مالی ضروری است. در صورت عدم عرضه منابع، بازارهای مالی نمی توانند پول را به بخش های نیازمند انتقال دهند. مشارکت کنندگان اصلی در بازارهای مالی را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

خانوارها، بنگاههای تجاری و نهادهای دولتی. مشارکت کنندگانی که سرمایه بازارهای مالی را تامین می کنند واحدهای دارای مازاد "وجه نقد" نامیده می شوند. خانوارها بخش اصلی این واحدها را تشکیل می دهند. مشارکت کنندگانی که برای تهیه پول وارد بازارهای مالی می شوند، واحدهای دارای "کسری وجه نقد" نامیده می شوند. بسیاری از واحدهای دارای کسری وجه نقد برای تهیه پول، اقدام به انتشار اوراق بهادار به واحدهای دارای مازاد وجه نقد می نمایند.

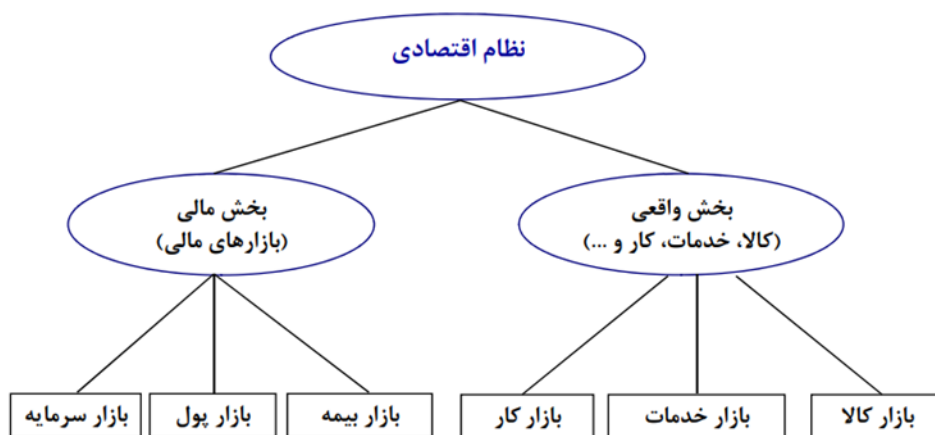
طبقه بندی بازار های مالی

بازارهای مالی را می توان از منظر مختلفی طبقه بندی نمود؛ به واسطه گستردگی موجود در طبقه بندی، در این قسمت صرفاً به مهم ترین آن ها اشاره می شود.

بازار پول و سرمایه

بازار پول: به عنوان بازاری شناخته می شود که سررسید ابزارهای (دارایی های مالی) مورد معامله در آن کمتر از یکسال می باشد. از ویژگی های این بازار می توان به نقدشوندگی بالا، عدم وجود محدوده جغرافیایی مشخص، ریسک کم و یا بدون ریسک بودن ابزارها اشاره کرد.

بازار سرمایه: ابزارهای مورد داد و ستد در این بازار دارای ریسک و بازده بالاتری نسبت به بازار پول هستند. سررسید ابزارهای مالی بیشتر از یک سال می باشد و این بازار دارای محدوده جغرافیایی خاص و مشخصی است همچنین این بازار به عنوان یک بازار متمرکز شناخته می شود. مثل بازار بورس نیویورک و یا بازار بورس تهران. (در کشور ایران استثنائاتی در خصوص معاملات ابزارهای بازار پول در بازار سرمایه وجود دارد. مانند اوراق خزانه اسلامی)

بازار اولیه و ثانویه

دارایی های مالی که برای اولین بار توسط ناشر (می تواند دولت، بانک مرکزی، بانک ها، شرکت ها، شهرداری ها و ... باشد) منتشر می شود در این بازار معامله خواهد شد. مانند عرضه اولیه سهام که برای اولین بار سهام آن در بورس به عموم عرضه می شود. در بازار اولیه وجه مورد نیاز ناشر اوراق بهادار به صورت مستقیم از خریداران تأمین می شود. برای درک بهتر به این

مثال توجه کنید: زمانی که شما سهامی که برای اولین بار در بورس عرضه می‌شود را خریداری می‌کنید مبلغ پرداختی شما به ناشر پرداخت خواهد شد و شما مستقیماً سهام را از ناشر خریداری می‌کنید.

حال اگر شما بخواهید دارایی مالی خود را به فروش برسانید یا مقدار بیشتری از آن را خریداری کنید این کار در بازار ثانویه صورت می‌پذیرد. در این بازار شما دیگر با ناشر ارتباطی ندارید و برای خرید یا فروش، با اشخاص دیگری همانند خودتان معامله خواهید کرد. بازار ثانویه نشان دهنده آن است که دارایی مالی خود را تا چه اندازه می‌توانید بدون کاهش قیمت و به سهولت به فروش برسانید و یا آن را خریداری نمایید. این مورد نشان دهنده نقدشوندگی اوراق بهادار شما می‌باشد. در ادامه مثال عرضه اولیه، حال فرض کنید تصمیم به فروش سهام خود گرفته اید. در اینجا شما سهام خود را در بازار ثانویه برای فروش قرار می‌دهید و اشخاص دیگری همانند خودتان که در این بازار فعال هستند اقدام به خرید می‌نمایند.

بازارهای سازمان یافته و بازارهای خارج از بورس:

بازار سازمان یافته که انواع دیگری از طبقه بندی بازارهای مالی است، تحت نظارت دولت یا نهادهای مالی معتبر مانند بورس‌ها یا موسسات مالی عمل می‌کند. در این نوع بازار، معاملات مالی و تجاری به صورت رسمی و متناسب با قوانین و مقررات مشخصی انجام می‌شوند. این بازارها دارای ساختارهای مشخصی هستند که به تبادل اوراق بهادار، ارزها، کالاها و دیگر دارایی‌ها اجازه می‌دهند. عملکرد بازار سازمان یافته شفاف و تنظیم شده است، قیمت‌ها و معاملات به صورت علنی منتشر می‌شوند، و اطلاعات مربوط به محصولات و شرکت‌ها برای عموم آشکار است. نمونه ای از این بازار می‌توان به بورس تهران، بورس نیویورک و... اشاره کرد.

بازارهای خارج از بورس یا OTC Markets، بازارهای مالی هستند که معاملات متعددی از جمله اوراق بهادار، ارزها، مشتقات مالی، کالاهای کشاورزی، و دیگر دارایی‌های مالی و فیزیکی را تشکیل می‌دهند. در این بازارها، معاملات به صورت خصوصی بین خریداران و فروشندگان انجام می‌شود و اطلاعات ممکن است به صورت محدود یا نهانی منتشر شوند. بسیاری از معاملات این بازارها به صورت الکترونیکی انجام می‌شود و واسطه های مالی معمولاً نقش مهمی در تسهیل معاملات ایفا می‌کنند. این بازارها کمتر از نظر سازماندهی و مقررات نسبت به بازارهای سازمان یافته محدودیت دارند و شفافیت در آنها کمتر است. به عنوان مثال، معاملات سهام شرکت‌های خصوصی که در بازارهای OTC قابل معامله هستند، از جمله مثال‌هایی از بازارهای OTC هستند که معاملات سهام آنها به صورت خصوصی و بدون نیاز به نظارت و یا تأیید سازمان بورس انجام می‌شوند.

در کدام بازار سرمایه گذاری کنیم؟

تا به اینجا با انواع بازار های مالی آشنا شدیم حال به دنبال پاسخی برای یافتن بهترین بازار برای سرمایه گذاری متناسب با میزان ریسک پذیری و افق سرمایه گذاری خود هستیم.

بازار پول

بازار پول، محلی برای معامله دارایی‌های با ریسک بسیار پایین یا بدون ریسک است که معمولاً دارای سررسید کوتاه‌مدت، کمتر از یک سال، هستند. سررسید به این معنا است که در تاریخ معینی، ناشر متعهد می‌شود دارایی مالی را از سرمایه‌گذار بازخرید کند. ابزارهای مورد معامله در این بازار به دلیل ماهیت کم ریسک یا بدون ریسک بودنشان، از بالاترین نقدشوندگی برخوردار هستند. با این حال، طبق قانون ریسک و بازده، بازدهی این دارایی‌ها نسبتاً پایین است، چرا که ریسک کمتری را به همراه دارند.

در میان ابزارهای شناخته شده بازار پول می‌توان به گواهی سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت، اوراق تجاری، و گواهی اعتبار مولد (گام) اشاره کرد. این ابزارها برای سرمایه‌گذارانی که به دنبال یک افق سرمایه‌گذاری کوتاه مدت و با ریسک پذیری پایین هستند، گزینه‌های ایده‌آلی محسوب می‌شوند.

بنابراین، اگر به دنبال انجام سرمایه‌گذاری‌های کم ریسک در بازه‌های زمانی کوتاه مدت هستید و نیاز به دسترسی آسان و سریع به نقدینگی دارید، سرمایه‌گذاری در بازار پول می‌تواند گزینه‌ای عاقلانه و مناسب باشد. این رویکرد به شما امکان می‌دهد تا ضمن حفظ اصل سرمایه، بازدهی مطمئن اگرچه کمی را تجربه کنید.

بازار سرمایه

در بازار سرمایه، دارایی‌هایی مانند سهام، حق تقدم سهام، صندوق های سرمایه‌گذاری، و سایر ابزارهای مالی پیشرفته، معامله می‌شوند. این ابزارها، در مقایسه با ابزار های بازار پول، به دلیل اینکه امکان دستیابی به بازده‌های بالاتری را فراهم می‌آورند، با ریسک بیشتری همراه هستند. همچنین، این ابزارها در مقایسه با بازار پول از نقدشوندگی کمتری برخوردارند، به این معنا که تبدیل آن‌ها به وجه نقد ممکن است زمان برتر باشد.

این بازار به ویژه برای سرمایه‌گذارانی با تمایل به پذیرش ریسک بالاتر و داشتن افق سرمایه‌گذاری بلندمدت ایده‌آل است. چنین سرمایه‌گذارانی آماده‌اند تا برای کسب بازدهی قابل توجه‌تر، ریسک‌های بیشتری را به جان بخرند. علاوه بر این، گذشته نشان داده است که بازار سرمایه در بلندمدت، به خصوص در شرایط اقتصادی تورمی، قادر به ارائه بازده‌های معناداری بوده و توانسته است تا حدود زیادی از کاهش قدرت خرید جبران کند.

سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه نه تنها فرصت‌هایی برای کسب سودهای بالا را فراهم می‌آورد، بلکه به عنوان یک ابزار مؤثر برای حفظ و افزایش ارزش دارایی‌ها در برابر تورم عمل می‌کند. بنابراین، برای کسانی که به دنبال افزایش سرمایه خود در بلند مدت هستند و توانایی تحمل نوسانات بازار را دارند، سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه گزینه‌ای جذاب و مفید است.

سخن آخر

در آخر، شناخت انواع بازارهای مالی و تمایز بین دارایی‌های مشهود و نامشهود، همراه با شناخت دقیق ابزارهای مالی مختلف، اساس تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری آگاهانه را تشکیل می‌دهد. این دانش به شما امکان می‌دهد تا با توجه به افق زمانی و سطح ریسک‌پذیری خود، استراتژی سرمایه‌گذاری متناسبی را انتخاب کنید. اعم از سرمایه‌گذاری در بازار پول برای امنیت و نقدشوندگی بالا یا سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه برای رشد بلندمدت، مهم است که هدف‌های مالی خود را در نظر بگیرید و با اطلاعات کامل به سوی دستیابی به آنها گام بردارید.